בינו שנות דור ודור | זכרונות הוד קדומים | עליות ומורדות ביהדות תימן
המפוארת, אשר שימרה על פך השמן הטהור בעקשנות בלתי נלאית,
כבר מזמן תקופת בית ראשון

וַיְנַהֲגוּ בְּעִזּוּז תֵּימָן

לק"י
גליון מיוחד משולחנו של מרן הגאון הגדול
רבינו שלמה קורח
זצוקללה"ה
רבה של בני ברק וזקן רבני תימן
גליון ה' - אדר ה'תשע"ט
ת.ד. 99 בני ברק | דוא"ל: sm088302222@gmail.com
טל: 1800-30-27-77
מכון שפתי מלך
צור תורה שלום
ישיבה הרש"ש הקדוש

נכנס לבית הכנסת ומתפרץ בבכי!

כותב רבינו זצוק"ל בספרו דברי תורה:

נאמר בפסוק, "ותיראן המילדות את הא־להים ולא עשו, והיה כי יראו המילדות את הא־להים ויעש להם בתים" (שמות א', י"ז, כ"א). מורי ורבי מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל בספ־רו משנת רבי אהרן ביאר כי המילדות קיבלו שכר לא על עצם ההצלה, אלא על המניע של ההצלה. המניע של ההצלה היה יראת ה', על זה מקבלים שכר. המעשה עצמו זה כבר ביטוי זהו תולדה, אבל העומק שבדבר הוא, מה הביא אותן לקיים מצוה של הצלה, זה התורה מגלה מה הביא אותם להציל את ילדי ישראל, "ותיראן המילדות את הא־להים". זאת אומרת, יש כאן מעשה המצווה. אבל יראת ה' זה המניע לעשייתה. השכר הוא על המניע שהוא יראת ה'.

אני זוכר זקנים וביניהם אבי ואמי ז"ל, ועוד מאות ואלפים שדיברו עם בורא עולם כאדם הזועק במ־צוקה - הצילו!

וממשיך רבינו ומספר על זקני תימן: זכורני בבית מדרשנו זקן אחד ירא ה' וסר מרע, כבר שהיה נכנס לבית הכנסת בערב יום כיפורים היה מתפרץ בבכי.

איך מגיעים לזה?

התשובה היא, לדעת שיש בורא עולם, להכניס את זה לראש ולחוש את ה"שויתי ה' לנגדי תמיד" (תהלים ט"ז, ח'). אני זוכר זקנים וביניהם אבי ואמי ז"ל, ועוד מאות ואלפים שדיברו עם בורא עולם כאדם הזועק במצוקה - הצילו!

והדבר הזה חסר לנו, ח"ו. קודם כל, יש להחדיר ללב את מציאותו של הבורא ואין מקום פנוי ממנו יתברך, ו"מלא כל הארץ כבודו", ואותו בורא אדיר ונורא שלח מכתב אלינו, זו התורה, פניה ישירה אלינו. לכן כתוב "אנכי ה' א־להיך (שמות כ', ב') בלשון יחיד. ובזה נבין איך חכמי הגמרא בכו שהם הגיעו לפסוקים מסוימים (חגיגה ה', א'), כי הם חשו שהם לא סתם קוראים חומר, אלא מכתב א־להים דיבר איתם.

מיהו אדם פשוט?

אמר רבינו זצוק"ל בכנס סליחות מרכזי לק"ק תימן:

מורי ורבותי, עוד זכינו לראות אנשים שלא ידעו ש"ס, לא ידעו לא לנאום ולא ללמוד, אבל התחושה הפשוטה של יראת שמים הייתה בוערת בלבבם.

לפני קרוב לשבע שנים, זכיתי ללמד קבוצה של מבחר זק־נים בני תורה בני ע' - פ' שנה. אני אמנם אמרתי שיעור, אבל הרגשתי את עצמי אפס לעומתם. כשהיינו מגיעים בשיעור לע־ניין שמחת, היו פניהם צוהלות ומאירות, כאילו מישהו אמר להם דבר שמחה, וכשהיינו מגיעים לעניין מצער, ראיתי איך הם נכ־נסים לעגמת נפש והתכנסות פנימית. זאת אומרת, הם חיו את הלימוד, הם לא עברו על דפים או על מה שקוראים לזה "חומר", אלא הם חיו את התורה הקדושה. כל זה בא להם מהיסוד של הגר"א קוטלר הנ"ל - "וירא מצווה הוא ישולם".

היה יהודי זקן שאני מקנא בו. היינו לומדים יחד בשיעור קבוע לזקני תורה בבית מדרשנו, רמב"ם עם כסף משנה והרב המגיד והגהות מיימוניות. יום אחד הוא שואל אותי בתמימות: "למה אנח־נו לא לומדים גם את הרב לחם משנה". אמרתי לו: "אנחנו לומדים רמב"ם וכסף משנה, הרב המגיד והגהות מיימוני, למה צריך ללמוד גם לחם משנה". והוא השיב לי כך: "תראה, יתכן שכאשר אבוא לעולם האמת, אני אפגוש את הלחם משנה, והוא יאמר לי, עברת לידי ולא הסתכלת עלי"...

והוא השיב לי כך: "תראה, יתכן שכאשר אבוא לעולם האמת, אני אפגוש את הלחם משנה, והוא יאמר לי, עברת לידי ולא הסתכלת עלי"...

זכור! כי בתרומתך הינך שותף להפצת תורה וזיכוי הרבים ברחבי הארץ והעולם

11/03/2019 16:12:29 1 עלון.indd

אני התכווצתי, הרגשתי איזה תחושה עמוקה של אמונה ויראת שמים שלימה.

עצרות תפילה להורדת גשמים

שח רבינו (לפני שנים רבות) ונדפס לאחרונה בספרו ראשית דעת:

לפני ט"ו שנים הלכתי לזקנים מכל המחוזות, והחתמתי אותם, שהם עדים שכאשר בחו"ל לא היו גשמים ושלטון הגוים היה מחייב אותם להוריד גשמים, היו מתכנסים לעצרות תפילה והיו מורידים גשמים. ואני עצמי גם זוכר את זה. זוהי הייתה תפילה נרגשת מעומק הלב ממש. וזה מה שלמדנו ממורי ורבי הגאון רבי אהרן קוטלר, כי המצוות הן הכלי ליראת שמים. קודם כל להתחיל עם יראת שמים, אחרי שיש לך יראת שמים תעשה את המצווה, ביראת שמים, כי לימוד תורה נחשב רק אם הוא רק מתוך יראה, ואז אפילו יאכל לחם יבש ומים במשורה, הוא לא יזוז מעמדתו.

הריקוד בחתונה שהוריד גשמים

סיפר רבינו זצוק"ל במבואו לספר משכיל דורש:

מעשה מפורסם בזמנו, שח לי ידיד אמת, כי אירע פלא בזמן חתונת סבי הגאון רבינו עמרם קורח זצ"ל. שנת בצורת הייתה, זמן רב לא ירדו גשמים, שערי התבואות האמירו מיום ליום, ובכל בתי הכנסת קראו עצרות תפלה, הוציאו את התיבה (כיעויין תענית ט"ו א') אתם לבית החיים בכדי לעורר ולהישען בזכות החיים לנצח, עד שנדמה היה כי שערי תפלה ננעלו ח"ו. במסיבת החתונה שלפני הנישואין, היו שם למעלה ממאה קרואים ורוב חכמי התורה, ובראשם גאון הדור מרן הגאון רבי חיים קורח זצ"ל.

כל הקהל נאלם דום ועיניהם נשואות למ־שוררים, שדמעות חרישיות שוטפות במרוצה ובלי הפוגה את פניהם המשולה־בים. עד שנסתיים השיר, והנה שמים נתקדרו בעבים - לא יצאו מהבית עד שגשמי ברכה ירדו מאוצרות שמים...

לפתע התרומם וקרא בקול רועד ומזעזע: "תנו דעתכם יא אסיאדי (רבותי), אנחנו מתפללים בכל יום עד שהוצאנו אתנו התיבה למערה (בית הקברות נקרא מערה, ע"ש מערת המכפלה), והתבזינו די. והנה אנחנו נמצאים בחתונת בן מו־רינו הגאון רבי יחיא קורח זצוק"ל (בעל משכיל דורש ושא"ס), אפשר וזכותו תעמוד לנו, ויזכור אלו שהשתדלו בחתן היתום. אני אקום לרקוד עם החתן, ויפתחו בשיר, אלקים אשאלה יחיש משיחו וכו', ביחד עם מארי אהרן הכהן, מארי אברהם שמן ומארי חיים בכה"ר יחיא עראקי, ומארי מוסי' משרקי". מחזה נדיר היה לראות הגאון רבי חיים קורח רוקד, והחתן אינו רוקד כלל, אבל אם כך ציוה, ודאי טעם כמוס עמו. כל הקהל נאלם ועיניים נשואות בדומיה למשוררים, שדמעות חרישיות שוט־פות במרוצה ובלי הפוגה את פניהם המשולהבים, ורבי חיים הרוקד עם החתן ביראה ובהתרוממות מריק את כיס דמעותיו, אף כל הקהל מבלי להעיז להוציא אנחה והגה צירף דמעותיו לנחל הדמעות, עד שנסתיים השיר, והנה שמים נתקדרו בעבים, לא יצאו מהבית עד שגשמי ברכה ירדו מאוצרות שמים. הכל ידעו כי ידו של סבי הגאון הקדוש רבי יחיא קורח זצוק"ל אביו של החתן מארי עמרם זצוק"ל, הייתה באמצע, והיא שעוררה את רחמי שמים.

הנה מארי! הנה מארי!

אמר רבינו זצ"ל בעצרת ענק לקהילות קודש תימן:

רבותי! כמדומני שלציבור שלנו יש תשובה מיוחדת, צריכים אנחנו לעשות חשבון נפש אחרי שישים שנה שאנחנו פה בארץ מה הפסדנו, ומה קנינו, ומה אפשר להחזיר עטרה ליושנה. וכ־וונתי היא, כשאני רואה התבוללות נוראה בצניעות של הנשים וכן קלות דעת אצל הבחורים, כאשר אני משוה את זה למה שראיתי בבחרותי בחו"ל זה ממש שמים וארץ. וזה מזכיר לי מה שהיה בחורבן בית ראשון, אלו שהיו בזמן בית שני רקדו ושמחו, אולם אלו שהיו בזמן בית ראשון שחיו וראו מה שהיה שם בכו, משום שהם עשו השוואה.

ובאמת בדורינו ישנו ריבוי תורה אדיר בעומק ובגדלות שלא הייתה פעם, ואין שום ספק בזה. פעם הייתה עניות נוראה, עד כדי כך שהכרתי אנשים שממש לא היה להם מה לאכול, והגיעו עד כדי פת לחם. והרי לא ניתנה תורה למלאכי השרת, וממילא למדו כפי הכוחות שהיה להם. אולם צריך לדעת, שלעומת זאת היה צניעות גדולה, היה יראת שמים שהיה ניתן למשש אותה בידיים, לא סתם דרשות. היה חמימות ויראת ה', פחד ה' היה על כל אחד ואחד. הייתה משמעת לגדולי התורה בצורה מו־חלטת ללא פוצה פה ומצפצף.

זכורני, בילדותי כשהיינו משחקים בגולות, היה אחד מהילדים שהיה ממונה לראות אם הרב (מארי) עובר ברחוב, ומיד כשהיה עובר הרב, היה אומר אותו ילד הממונה: הנה מארי! הנה מארי! - כאשר היינו מיד מתפזרים מבושה שלא יראה אותנו משחקים. וזה היה אצל הילדים ועל אחת כמה וכמה אצל המבוגרים. איפה יש דברים כאלה היום. כל אחד ואחד הכיר את מקומו.

אך לדאבון כל לב, החורבן אירע כשהגענו לארץ, ואותם זדים הכניסו לאוהלים במכוון, כדי לגרום לחורבן - גדולי תורה ופוסקי הלכות עם עמי ארצות ביחד באותו אוהל,

וילע.indd 2 11/03/2019 16:12:34

ואז ממילא התפוררה כל יראת הכבוד מגדולי התורה, שהרי אתך ביחד ישנתי, אתך אכלתי, אתך עמדתי בתור לבקש פרוסת לחם עם מרגרינה. פוררו את כל הסמכויות שהיה לגדולי התורה. וזה היה התחלת החורבן הנורא.

הלא מוטבע לך על הפנים יראת שמים, וכיצד נעשית חצוף?!

כתב רבינו זצ"ל בספרו ראשית דעת:

אני אומר את זה בשפה פשוטה, כל אלו שעמדו במעמד הר סיני, שמו להם חותמת של יראת שמים, שהוטבעה בתכונתם של היהודים. אין אדם יכול לומר אין לי יראת שמים, כי היא הוטבעה בך. ההוכחה לכך היא ממסכת נדרים (כ', א'), שם אומרת הגמרא: "תניא, בעבור תהיה יראתו על פניכם - זו בושה, לבלתי תחטאו - מלמד שהבושה מביאה לידי יראת חטא. מכאן אמרו, סימן יפה באדם שהוא ביישן. אחרים אומרים: כל אדם המתבייש, לא במהרה הוא חוטא, ומי שאין לו בושת פנים, בי־דוע שלא עמדו אבותיו על הר סיני".

כלומר, אם אין לך בושת פנים, אז אתה מזרע מרעים, לא עמדו אבותיך בהר סיני. וזהו פסק הלכה, "בידוע". הוטבע בכוחות האדם ובבניו יראת שמים. בתימן אם אדם לא היה מתבייש, היו רומזים לו בשימת אצבע על הלחיים לאמר: "הרי מוטבע לך על הפנים יראת שמים. מדוע אתה חצוף, כיצד נעשית חצוף".

קדושת השבת של עמי ארצות...

כתב רבינו בספרו ראשית דעת:

ישנה הלכה בהלכות תרומות ומעשרות, שעם הארץ אינו נאמן לומר על דבר שהוא מעושר כדין, אך לעומת זאת, בשבת מאמינים לו אם הוא אומר שדבר זה מעושר, משום שבשבת בודאי הוא לא ישקר, מפני שאימת שבת עליו. לאחר ההבדלה יתכן שהוא ימשיך שוב לשקר, אבל בשבת הוא אינו מעיז לשקר. תחושת השבת הייתה כל כך גדולה והשפיעה בזמן המשנה, עד כדי כך שאפילו עמי ארצות לא יכלו לשקר כל זמן שקדושת השבת הייתה חופפת עליהם. ואכן, אם היינו ממשיכים כך את התחושה העמוקה הזו גם בדורינו, לא הייתה כל המפולת הגדולה שאנחנו רואים בדורינו.

כאשר היינו מתפללים בבית המדרש שלנו, שהיה עוד בר־חוב רבי עקיבא בבני ברק, ביום כיפור אני הייתי הראשון בבית הכנסת, והיה בא אחרי יהודי צדיק שלא ידע את כל הש"ס, אבל היה תם וישר דרך, וכאשר רק היה נכנס לבית הכנסת היה פורץ בבכי וכולו רועד וחרד מאימת הדין. אז הבנתי מה זה עם הארץ שלא משקר בשבת.

אני מעלה את כל זה בכוונה, בכדי שנדע מה איבדנו, איזה דרך הפסדנו, יש לנו אולם יפה חשמל רמקול ודיבורים, אבל את התחושה האמיתית הפסדנו.

מהו בן ישיבה?!

תלמיד הישיבה ההופך לילות לימים הוגה בתורת אל חי, מה תפקידו? מה מאווייו? מהי השקפתו על העבר ההווה העתיד? כיצד הוא עונה לכל הבעיות המנסרות בחלל עולמינו?

דומה שרק תקופתנו שיקפה דמותו הנדירה ומיצתה אישיותו בשתי המלים: **בן ישיבה** לא תלמיד ישיבה, אלא בנה! הורתו יולדתו היא. ביומו הראשון הרי הוא בבחינת נולד, ממנה יונק חיותו, שם הושקה מהמעיין הלא אכזב, מופח בקפדנות, צץ ופרח נגמל ויהי לבן.

תואר זה תעודת כבוד הוא לחובש בית המדרש. מאידך תעודת עניות לתקופתנו הסוערת גלים המקפיצים אותה לדרך לא דרך, ורב החובל הקברניט בן הישיבה מצילה מלעלות על שרטון להיטבע חלילה בזעף סערת היצרים.

אם חז"ל המשילו את ישראל כשה בין שבעים זאבים כל זאב רוצה ללחלח חכו מדמה, הרי בן הישיבה בפרט, עומד בין שבעים ואחד זאבים והזאב האחד תוקפני ורב עצמה המצריך שמירה עצמית מעולה, בריחה מעולם הברק שכל כולו סנוור עיניים שלהוב לתאוות על כל שעל. תוף האוזן נתקל בצלילים עמומים בכל צעד. היום נפתח בסגידה לתאוות ולמותרות, נמשך בדאגות שווא, שאיפות ושאפתנות בעולם זה שכל כולו קרירות רוחנית עד כדי קיפאון, חדלון המחשבה, התעלמות מהחיים האמתיים, מהאמת עצמה. ובתוך אטמוספירה זו נאבק בן הישיבה בכוחותיו להשתחרר מהמערבולת ההורסת, להתרומם ולהיות בעולם אחר, עולם שקדמה בריאתו לעולמנו.

הבה נאזין לצלילים אלה. בן הישיבה רכון גחון על שולחנו, גווילי אש פתוחים לפניו, גופו המתמתח עיניו העצומות ממחישים את המאמץ הרוחני ועומק המחשבה, נבחן בקול ניגון הגמרא: מאי קאמר. אפשר לנחש הנה הוא שואל השאלה הנדושה ברחוב מאי קאמר פריץ מדינת תובל? אך לא, ההמשך בפעם השניה: מאי קאמר רבא, ואנחת רווחה וצהלת התבהרות הבינה, מרמיסה את הגוף. חברו לסוף פסל הלימוד באותו מצב. אמנם הניגון המשמיע: 'נקנית בכסף' שוב ניתן לחשוב שכל דאגותיו לכסף, ושוב עומדים על המעות, ההמשך בא: 'בכסף בשטר וחזקה' ואותה רווחה וצהלה מסתורית נראית גם בו.

אצל בן הישיבה לא קיים המושג עבר עתיד, אינו חושב בדאגה על הזמן, לגבו אין הזמן עושה את שלו אלא הוא עושה את הזמן, מעצבו, קובע דמותו ומצבו, הזמן בידו כחומר ביד היוצר. כל עולם החולין מנהו והלאה ועם זאת בזכותו חי וניזון העולם, הוא המושך חיות לכל הסובבו, כל המכשולים עובר הוא מעליהם מרסנם בכח שלטונו הבלתי מוגבל, בן מלך היודע תכסיסי מלכות.

כל המציאות הזאת מצומקת בשתי מילים: בן ישיבה!

(מתוך גליון המסילה שנת ה'תשי"ח)

זכור! כי בתרומתך הינך שותף להפצת תורה וזיכוי הרבים ברחבי הארץ והעולם

וולץ.indd 3 11/03/2019 16:12:36

איך קיימו בתימן את הפסוק "ותורתך בתוך מעי"?

כותב רבינו זצ"ל: כתוב בתהלים, "ותורתך בתוך מעי" (מ', ט'). איך קיימו בתימן את הפסוק "ותורתך בתוך מעי"? אני זוכר כשהייתי ילד קטן, היו לוקחים ביצה, מבשלים אותה עד שתהיה קשה, מקלפים וכותבים "תורה ציווה לנו משה" וכל מיני פסוקים, ונותנים לילד לאכול אותה, שתהיה התורה במעיים. זהו פירוש תימני חינוכי לתינוקות של בית רבן.

כיצד נהג רבינו חיים כסאר בעת צרה, וכיצד נהג כבוד באמו

סיפר רבינו באחת מדרשותיו בפני ציבור בני התורה:

הגאון מארי חיים כסאר זצ"ל היה צדיק וקדוש, כולו פרוש מענייני עולם הזה לגמרי, זכורני שפעם אחת נקלעתי למצוקה גדולה מאוד. באתי אליו ואמרתי לו, מארי נקלעתי לבעיה גדולה מאוד. והוא השיב לי בכנות שהפחידה אותי, "נו, זה בעיה גדולה? מה אתה רוצה להיות יותר טוב, מאברהם אבינו, מסכן, הפילו אותו לכבשן האש, לקחו את האשה שלו, היה ברעב גדול... ואתה יותר טוב מיצחק שהתעוור, ורצו לשחוט לו את בנו יחידו? אתה רוצה להיות יותר טוב מיעקב, שנרדף על ידי אחיו ורצה להרוג אותו. אין לך כלום, הכל בסדר". הרגשתי באוויר שהוא פשוט אומר את זה בתום לב, מקירות לבו ממש, עד שהתביישתי לשמוע את זה.

> **אספר לכם איך מארי חיים כסאר זצ"ל כיבד הורים, יום אחד אבא עשה סעודת מצוה בבית, והוא אמר לי, לך תזמין את מארי חיים. הלכתי ואמרתי לו, "מארי, אבא ביקש שתבוא לסעודה". הוא השיב לי, "לך ובקש את רשותה של אמי שתחי'..."**

ואספר לכם איך מארי חיים כסאר זצ"ל כיבד הורים, יום אחד אבא עשה סעודת מצוה בבית, והוא אמר לי, לך תזמין את מארי חיים. הלכתי ואמרתי לו, "מארי, אבא ביקש שתבוא לסעודה". הוא השיב לי, "לך ובקש את רשותה של אמי שתחי'..." (הוא היה אז כבר זקן בעצמו, והוא אומר לי לך לבקש רשות מאמא). הלכתי וביקשתי ממנה ואמרתי לה, "אני רוצה שמארי חיים יבוא לסעודה". ענתה ואמרה, "לא, אני לא מסכימה לכך, חזרתי למארי חיים ואמרתי לו, שהיא לא מסכימה שיבוא לסעודה. אמר לי, "אם היא לא מסכימה, אני לא זז מפה - אבל לך ותפציר בה עד שתסכים". מלאתי דבריו עד שהסכימה ואמרה, "טוב, קח את מארי חיים ותחזיר אותו מהר". ואז הוא אמר לי, "בא נלך מהר לפני שתתחרט"... זה כיבוד אם של זקן וענק בתורה ויראה.

כיצד מוסרים תוכחה לציבור

סיפר רבינו בספרו ועמך כולם צדיקים:

אני נזכר לפני למעלה מארבעים שנה, הייתי רבות מתהלך עם הגאון הצדיק רבי שלום כסאר זצוק"ל (חכם זה עלה מתימן עם אביו בשנת ה'תרמ"ב, כשהיה בן שש, וכיון שגדל בשערי חסד שלט בשפת האידיש על בוריה, ואף מסר שיעורים בשפה זו), וכך סיפר לי: פעם אחת פגשתי את הגאון רבי שלום שבדרון זצוק"ל, שהיה ידוע כחוצב להבות אש בדרשותיו, והמונים רבים היו באים לשמוע את דבריו. גם אני הייתי מדי פעם הולך לשמוע אותו בבית כנסת הגר"א, בשכונת שערי חסד בירושלים. 'וכך אמרתי לו' - סיפר לי רבי שלום כסאר זצ"ל: 'האם אתה חש כי אתה מצליח בכל יגיעותיך הרבות, שאתה מכתת רגליך ממקום למקום, בשביל לחזק את לב השומעים ולקרבם לאביהם שבשמים'? רבי שלום שבדרון זצ"ל, ברוב ענוותנותו וצדקותו, השיב, 'אין אני חש בזאת'. 'אמרתי לרבי שלום' - המשיך רבי שלום כסאר - 'אספר לך מזקני רבני ירושלים, אשכנזים ספרדים ותימנים, שלפני שהיו מוכיחים את הציבור היו מקדימים והולכים בדממה לבית כנסת, פותחים את היכל ספרי התורה. שם היו בוכים בדמעות שליש לבקש על נפשם, מתוודים על שגיאותיהם, ומסיימים בתפילה שיתקבלו דבריהם בצבור'. כיון שכך, מובן שגם התוכחה שנמסרה אחרי כן בציבור - היתה שונה לגמרי...

אף אני זכורני בילדותי, כאשר היו מתכנסים לעצרות תפלה לרבים, על בצורת ומחלות וגזירות המלכות, היו הרבנים קודם מפייסים איש את רעהו, שמא ח"ו יש בלב משהו, ומבקשים על עצמם, ומתנצלים לפני הקהל ואומרים: "אי רישי עמא מתתקן, כולי עמא מתקן". (עיין זוהר פרשת בחוקותי דף קי"ד). ורק לאחר מכן היו אומרים דברי כיבושין, ותוך כדי כך מברכין הצבור ופותחין בסגנון: הצבור הקדוש ה' עליהם יחיו. ושוב ממשיכים להתריע על תקלות וחסרונות שנמצאים במחנה.

דף נפתח דף נסגר

סיפר רבינו זצ"ל:

כשהגענו לארץ ישראל, בזמן המפולת הרוחנית שעברה בעיקר על יהדות תימן, ועל כל יהודי ארצות ערב - על ידי מרשיעי ברית, שבכוונה פיזרו והשפילו ולחצו אותם, כדי להעביר בניהם ובנותיהם על אמונתם ודתם. באתי למורי זקני מרן הגאון רבי עמרם קורח זצוק"ל רבה הראשי האחרון של תימן בחרדה וזעקתי: "סבא, היהדות תשתכח"! צחק הסב, ואמר לי: "בני, לך ותביא לי ארבעה ועשרים". כלומר, תנ"ך, כפי שהוא נקרא בלשון יהודי תימן. סימן לי, "תפתח כאן, ותקרא לי". פתחתי, והנה אני קורא: "ויעש הטוב... בעיני ד'... כאשר עשה.". חזר ואמר לי: "תדפדף ותקרא". ושוב המשכתי וקראתי, "ויעש הרע... בעיני ד'". ושוב המשכתי, "ויעש הטוב... בעיני ה'". הסביר לי סבא: "אתה רואה? דף נפתח, דף נסגר. כל תקופה משתנה לפי מצבה, אך הנה אנחנו חיים וקיימים לעד. לפיכך, אל תדאג - דת מישראל אי אפשר להשכיח"!

הקו העולמי ליהדות תימן 03-30-88-88-5

ולע.indd 4 11/03/2019 16:12:36

בדברים שנשא רבינו בהזדמנויות אחרות,
אודות ה"דף החדש" שנפתח בתקופתנו אמר:

"תדעו לכם שיש היום חורבן רוחני, שאני מפחד מזה מאד, כי זה מזכיר לי את זמן העליה, כשעלינו לארץ מתימן, וגם אז הייתה התבוללות נוראה. הכל בגלל הפסולת שמ־סתובבת ברחובות, כל מיני מכשירים ששם אפשר לראות את כל הזוהמא". "נהרסות ונחרבות משפחות, נפרדים הורים, מתגלגלים ילדים ונערים החוצה, כי היצר הרע חדר ליד ולכיס... אני מכיר מקרוב לצערי, אנשים שמיד לקחו את הילדים לספר והורידו להם את הפאות, לבשו בגדי פריצות והתדרדרו לתהום, וזה לא אחד ולא שנים, אלא עשרות עשרות משפחות כאלו..."

שיטת החינוך בתימן לעומת דורינו

סיפר רבינו זצ"ל:

כמה גורמים היו לחורבן יהדות תימן כשעלתה ארצה, אחד מהם היה ששיטת החינוך שעליה היינו אמונים, לא התאימה לארץ. בתימן החינוך היה מאד קפדני וקשוח, אך לעומת זאת בארץ הייתה אוירה של הפקרות וחוסר משמעת, אשר מוטטה את היכולת לחנך בשיטות המסו־רתיות, ומהיעדר כלי חינוך חדשים לא הצליחו לעצור את הסחף אחרי האווירה ההוללת. ולכן הורה רבינו זצוק"ל, כי כיום מלבד שהשיטה כבר לא יעילה, היא גם יכולה להזיק מאוד, ולכן בארץ אין להשתמש בה כלל. כיום יש לחנך על ידי דוגמא אישית, ולא ביד קשה. וכן כתב רבינו בתשובה בכתי"ק, וז"ל: שאלה, האם יש לפעמים לחנך ביד קשה כשצריך, וכמאמר שלמה המלך ע"ה: "חושך שבטו שונא בנו". וכצוואת הגר"א שהורה, שילד המשקר יש להכותו. תשובה, בעוה"ר היום בורחים הילדים מן ההורים, ולא כמו שהיה בתימן שאין לו דרך לברוח. וכל שכן בזמן הגר"א, עד כאן לשונו.

עבודת האדם במצוות שבין אדם לחברו

"וְאלה המשפטים אשר תשים לפניהם" (שמות כ"א, א')

כבר דיברו רבותינו, למה לכאורה היה צריך שהתורה תכניס עצמה למצוות השכליות, ובפרט ענייני ממון. לפי שהשאלה באה כאילו מתוך מחשבה רוממה, כי רק מה שבין אדם למקום מרומם על הכל. והנראה לע"ד, שכל העניינים של ממון בין אדם לחברו, מקורותיו משחיתות הנפש הרוחנית שבאדם, ועל כולן חמדת הממון, שמעבירה על דעתו לג־נוב ולרצוח ולשקר ולהטעות ולריב וכו' וכו'. ובאה בזה התורה לגלות לנו, כי זה מרומם יותר מן הכל, מדותיו וגאוותו, לא יקשה עליו מלהתפלל או להניח תפילין וכיו"ב, שבמצוות שבין אדם למקום אדם צריך לשעבד רוחו ולידבק בבוראו.

ובמצוות שבין אדם לחברו, הוא צריך לשבור ולשעבד תאוותיו כנגד אדם שווה לו או למטה ממנו, והוא קשה מכל. והנפש משועבדת בשבייה של העולם הזה, ועל זה באה התורה לרומם האדם, כמו לומר לו כי יש כאן רצון השי"ת, כמו שבת ותפילין וציצית. וגם במצוות השכליות, צריך כל איש ישראל להיות קיומן לא מחמת השכל האנושי, אלא צריך לקיימן על פי שכל של תורה. וזהו כדברי רבי חנניא בן עקשיא אומר, רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות. היינו לזככם בריבוי מצוות גם שכליות, כדי שיזוככו בקיומם.

וכאן בפרשת משפטים, בעבד דין שן ועין שווין, אע"פ שהשכל האנו־שי לא יבין איך ערך שן כערך עין, והרי אם יעקרו כל שיניו יכול לחיות חיים ארוכים בשלוה. ואדם שיוציאו שתי עיניו חשוב כמת ובחושך ואפי־לה ידדה רגליו. ובדין זה היקל על עבד כנעני לצאת בשן ועין, ולא העברי. ומאידך עבד כנעני נמכר לעולם, ועבד עברי בשש שנים. ואם תרדוף אחר השכל האנושי לא תבין, ובשכל תורה דרחמנא, עמוק מי ימצאנו.

עוד להודיע, כי מה שיארע בין אדם לחברו על ריב ומדנים, בכל עניין כבוד או ממון או ביזוי, הכל שרשו מעונשי שמים. ובא מפורש כאן כדל־קמן כ"א, י"ג. ואשר לא צדה והא-להים אינה לידו. (ועיין פירוש רש"י). וכן דוד כשקללו שמעי בן גרא, אמר לעבדיו כי ה' אמר לו קלל.

כי ההולך בדרכי השי"ת באמת, לא יריב עם שום אדם.

(מתוך ספר חכמה קדומה עה"ת שם, אשר אי"ה עתיד לראות אור בימים אלו)

בקשה חשובה!

אנו שוקדים כעת בס"ד על עריכת קובץ זכרון מפואר לזכרו של מרן רבינו זיע"א
לפיכך אנו פונים לכל הרבנים החשובים שליט"א שיש בידם מאמרי זכרון או הערות והארות
על ספריו הבהירים של רבינו, לפנות למערכת המכון בהקדם האפשרי.

זכור! כי בתרומתך הינך שותף להפצת תורה וזיכוי הרבים ברחבי הארץ והעולם

ולע.indd 5 11/03/2019 16:12:37

מדברי בנו ממשיך דרכו
מורינו הגאון רבי עמרם קורח שליט"א
רב קהילת תורת חיים ביתר עילית

הכהן אשר יהיה בימים ההם

הרמב"ם כותב שאדם נמשך בדעותיו אחר חבריו ודעותיהם, ואם אינו מוצא אנשים כשרים, עליו לברוח גם לנקיקים וסלעים.

החברה פירושה, מה שאדם רואה פעם אחר פעם, מה שאדם שומע פעם אחר פעם, וזה כעין 'האוכל' שלו שממנה מתעצבת אישיותו והתנהגותו, ואף תורתו מושפעת מכך, ומכאן הוא נהפך לבעל דעה, ופועל לפי התפיסה ששהתה ושרתה במוחו וליבו. לכן הנמצא בחברה רדודה, בהתנהגותה, בשפתה, בדיבורה, תדביק אותו אליה ויהיה חלק ממנה. כן גם להיפך הנמצא בחברה מעולה בכל הליכותיה, גם הוא ישאב אליה, ויהיה חלק ממנה.

אמנם יש ירידת הדורות, וגם בימי משה רבינו ויהושע אמרו הזקנים, פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושה. נשים לב, הצעירים שלא הכירו את משה רבינו, ככל הנראה ראו את יהושע כפני חמה, אולם הזקנים שבהם שהכירו דור קודם, ראו גם ראו, את ההבדלים. א"מ זצ"ל הכ"מ, הזכיר פעמים רבות שזכה וראה בצעירותו את דור החכמים האמיתיים, את דור החסידים האמיתיים, דור הקדושים האמיתיים,

דור הפשטות הטבעית והאמיתית, דור של יראת שמים טהורה, דור של ענוה, דור של צניעות הן של הגברים וק"ו בן בנו של ק"ו של הנשים. הוא היה אומר תמיד לסובבים אותו, אתם למשל רואים את הערים החרדיות כמו בני ברק, וירושלים כסמל ודוגמא לעיר של תורה וצניעות, אולם אני שראיתי עולם אחר, בעיני זה 'חרבן גדול'.

מאחר שבחו"ל היה מנהגן של כל בנות ישראל מגיל שלש שנים, לכסות את ראשן. זאת ועוד גם הלבוש היה אחיד מגיל שלש ועד גיל זקנה ושיבה, אין גיוונים, צבעים, וססגוניות משתנה. ברחובות לא הסתובבו נשים, שהרי מקרא מפורש 'כל כבודה בת מלך פנימה'. ואם הוצרכה לצאת, הרי מכסה אף את פניה, באופן שהיא רואה ואינה נראית, והליכתה רק בצדדי דרכים, הליכה זהירה ומהירה, פן תפגוש גברים. וכן שמגיעה לקרן זווית, נעמדת ומביטה בחטף אנה ואנה, ומיד בזריזות נעלמת מהמקום.

בתי המדרש בכל לילות שבת היו מלאים עד אפס מקום. הסתפקות במועט היתה נחלת הכלל. אבל יראת שמים, היתה רבה. וכלשון א"מ ז"ל הכ"מ, היא הייתה ניתנת למימוש ולעשותה בידים.

וראה בהקדמת א"מ זצ"ל לספרו 'עריכת שולחן - ילקוט חיים' חלק א' שכתב.... "קצרה היד לשרטט עולם שנחרב ואינו, עולם והוואי שיסודו השראת השכינה בכל מעשה ומעשה, מי שזכה לראות יודע כי לא מעלמא הדין החיים ההם, כשם שדג לא יבין תולדת האש וכו'... כך לא נבין ונוכל להמחיש ההוואי ההוא שתולדתו אינו כתולדת זמננו", עכ"ל.

זו ההאוירה והחברה שהיתה, אליה כולם נמשכו, אליה וממנה ינקו ושאבו אהבת תורה ויראת השם.

עמלה של תורה, כיצד?!

שח נכד רבינו הרה"ג רבי רזיאל שאול שליט"א: לפני כשמונה שנים היה לבן שלי ברית בשבת, ורבינו זצ"ל התארח אצלינו בשבת והוא ביקש שיקראו לו לתפילת ערבית. סיפר לי גיסי שהוא דפק ודפק אך ללא מענה, עברו חמש דקות וכבר עוד מעט מתחילה התפילה. בלית ברירה הוא פתח את הדלת ואמר: "סבא כבר הגיע הזמן של תפילת ערבית". אך עדיין סבא לא שומע, הוא התקרב עוד קצת ואמר: "סבא הגיע זמן של ערבית" - עד שהוא הזיז את השולחן ואמר, "סבא הגיע הזמן". או אז רבינו זצ"ל התעורר וקם מלימודו. הרגשנו שזה היה ניתוק מוחלט, כי לקחת אותו מהתורה, זה כמו לקחת בן אדם מהתענוג הכי גדול שלו. הוא קיים את מה שאומר הרמח"ל, 'ואני קרבת אלוקים לי טוב', אומר הרמח"ל במסילת ישרים, שזהו הטוב האמיתי, וכל זולת זה שיחשבו בני אדם לטוב אינו אלא הבל ושווא נטעה.

שח אחד מנכדי רבינו: פעם הפצרתי בסבא שיגלה לי, כמה פעמים סיים את הש"ס בימי בחרותו. רק לאחר הפצרות מרובות ניאות הסבא לגלות, שהוא סיים שלוש פעמים!

וולע.indd 6 11/03/2019 16:12:38

איש אלוקים קדוש הוא

סיפר תלמידו ומקורבו הרה"ג רבי יונתן אדמוני שליט"א:

יש בידי מכתב שהרב זצ"ל כתב לי בתאריך כ"ו טבת ה'תשע"ד על ארבעה חלומות שאירעו עמו. אני מדלג מה שצריך לדלג, והוא כותב כך:

'ומהם זכיתי בשנות הארבעים לחיי לחלום' - 'לבדוק תפילין שקיבלתי', ואכן מצאתי בו חסר אות יו"ד'. החלום הבא, 'ולפני כן, עם פטירת מורי זקני' - הסבא הגאון רבינו עמרם קורח זצוק"ל - 'בשבעת ימי האבילות ראיתיו לבוש בגדי שבת זוהר משמחה'. זה על הסבא שלו.

חלום שלישי, 'ולפני כעשרים שנה, זכיתי שאבי מורי הראני בפירוש מקומו בגן עדן, יחד עמו עברתי המקום שיש בו חנויות ענקיות עמוסות פרחים'.

ואחרון הוא כותב, 'ועתה לפני כחודש, זכיתי לראות את הרב חיים יעקובי בגן עדן שכולו גן וכו'. עד כאן לשון המכתב.

אבא זצ"ל הכ"מ, בספריו למרות היותם בהלכה, משובצים שם עשרות אמרות של יראת השם. וכמו שאמר לי הרה"צ חיים יעקבי זצ"ל, כשאני קורא בספרי ההלכה של אביך אני בוכה, כי אינם רק ידע הלכתי, אלא באר של יראת השם טהורה. זה היה א"מ היקר זצ"ל, יראת השם טהורה ותורה, תורה ויראת השם וחוזר חלילה, רגע רגע, שעה שעה, יום יום, שנה שנה, עד יום פקודתו.

זה היה שיחו, זה היה הגיגיו, זו היתה תקוותו, שם היו סרעפיו ומחשבותיו הקדושות. ומכאן נתן את תשובותיו, ומכאן יצאו ברכותיו, ומכאן פילס לאחרים את ספקותיהם.

וכדי שמילי דמתא לא יפול רק על כתפיו, האציל מסמכויותיו לאחרים, שהיה סומך עליהם.

גם בהיותו מחכימי דיהודאי ורב דרבנן, בקי בכל התורה כולה, היה מתנהג בפשטות גדולה ובענוות חן. והיה הוא עצמו דחיל רבנן ורחים רבנן, והיה גם מאוד אוהב את כולם, צאו וראו בספרו 'ועמך כולם צדיקים'.

ומלבד ספריו הרבים שיצאו כבר לאור. עדיין השאיר בכתב יד חיבור על כל הש"ס מתחילתו עד סופו הנקרא "חיי שלמה". יזכיני השי"ת להוציאם לאור כשאיפתו וכבקשתו האחרונה. כמו כן מלבד ששת הכרכים שיצאו על הרמב"ם, עדיין נשארו בכת"י להשלמת החיבור על כל הרמב"ם. ועוד חיבורים רבים, אשר הראשונים שבהם יצאו בע"ה בקרוב, חיבור חשוב ונכבד על התורה הנקרא "חכמה קדומה" (שנמצא כבר בס"ד בעימוד). ולאחריו בע"ה יצא פירוש "מציץ מן החרכים", על ספר שער הגלגולים להאריז"ל.

והזהירני אבי זצ"ל, הזהר שלא ירד לטמיון עבודת חיי. ואני הבטחתי לו, נקי נדר, שכבר בשנה הראשונה בס"ד אוציא מספר ספרים שהיו כמעט מוכנים על שולחנו הטהור. יהא השם בעזרי, כי בו מבטחי.

זכה בסוף חייו לעבור על כל משניות טהרות ולכתוב עליהם חידושים. וכמה ימים לפני שנפטר הוציא ידידינו רבי מיכאל גדסי הי"ו לאור משניות אלו לאור עולם, ובישרנוהו שיצא, ובכאבו הקשה אמר 'יופי'.

לא עשה לרעהו רעה

עוד סיפר הרה"ג הנז"ל שליט"א: הרב זצ"ל אמר לי כמה פעמים וגם עכשיו לפני שהוא נפטר מהעולם - מי יכול להגיד כזה משפט, הוא אמר כך: הלב שלי נקי, לא עשיתי עוול לאף אדם. זה המילים שלו. מישהו יכול לומר כזה דבר?! הוא אמר לי, הלב שלי נקי לא עשיתי עוול לאף אחד... ואני רוצה לספר לכם, לא רק שהוא לא עשה עוול לאף אדם, אנשים שעשו לו עוול הוא הלך ועזר להם. לפני בערך שמונה עשרה שנה הייתי בפסח בארץ, נסעתי במונית לתל אביב, והנה אני שומע שהנהג מתחיל לדבר על רבינו זצ"ל, אני שומע דיבורים שלא יכולתי לסבול, אבל אני צעיר ויש פה אדם שהוא יותר מבוגר, מה לי להסתבך עם אנשים כאלו בכלל. ישבתי בשקט והמעיים שלי מתהפכות. למחרת, אני רואה את האדם הזה במשרדו של הרב, הוא בא לבקש קמחא דפסחא, בא לבקש עזרה בשביל פסח. לא האמנתי למראה עיני. והנה, הרב הוציא לו צ'ק של אלף שקל - בבקשה, חג שמח.

אותו אדם יצא, אמרתי לרב אני יכול לשאול שאלה, הרב יודע שהאדם הזה מדבר עליך? אתה יודע שהוא מדבר עליך מאחורי הגב?!! הוא אמר לי, הוא כבר שתים עשרה שנים מגיע אלי ואני נותן לו כל חג אלף שקל, וגם אם הוא יבוא עוד שתים עשרה שנים אני אמשיך להביא לו כסף. זה שהוא מדבר זה עניין שלו, אבל אני צריך לעשות חסד, ואני אמשיך לעשות חסד...

זכה שנשמתו טהורה, וגופו טהור, ויצא בטהרה

ת.נ.צ.ב.ה.

נאסף אל אבותיו בשלום ביום שני י"ג מרחשוון התשע"ט

ומנוחתו כבוד בקברי אבותיו בסנהדריה - ירושלים

עדי עד יקיצו וירננו שוכני עפר בעת שיעלה רצון מאת הבורא יתברך ויתעלה

עמרם קורח בן המחבר - רב ק"ק ספרדים 'תורת חיים' ביתר עילית

בס"ד

הזמנה של מצוה למעמד האדיר לכבודה של תורה

שלא יכבה נרי
לזכר מרן הגאון הגדול רבינו שלמה קורח זיע"א
רבה של בני ברק וראש רבני תימן
מכון שפתי מלך
אור תורת שלום

ביחד - מתכנסים לזכרו של מרן

לרגל חודש אדר יערך ערב מרגש של התאחדות לזכרו הטהור
של מרן הגאון הגדול **רבינו שלמה קורח** זיע"א
רבה של בני ברק וראש רבני תימן

בהשתתפות בנו ממשיך דרכו
מורינו הגאון **רבי עמרם קורח** שליט"א
רב ומו"ץ דקהילת תורת חיים ביתר עילית

אורח הכבוד:
האדמו"ר הגאון הגדול **רבי אבנר עפגי'ן** שליט"א
ראש ישיבת בית הלוי וראש מוסדות אמת ושלום

יום שלישי י"ב אדר ב' ה'תשע"ט בשעה 20:00 בבני ברק

- הקרנה של קטעים נדירים ומרטיטים מחייו של מרן רבינו זיע"א, המתפרסמת לראשונה מאז פטירתו
- סעודת מצוה כיד המלך
- שירה וזמרה לכבודה של תורה, עם הזמר ר' ישראל גברא ותזמורתו
- **שי מיוחד לכל משתתף**

כרטיס כניסה - 50 ש"ח
כולל כרטיס הגרלה
בהרשמה מראש בלבד!

מקומות מיוחדים לנשים

להרשמה ופרטים נוספים בטל: 0502602658 | בדוא"ל: sm088302222@gmail.com

---

בשורה משמחת

הופיע במהדורה מחודשת!

קובץ שפתי מלך גליונות א' ב' ג' ד'

מאסף תורני במשנת מרן הגאון הגדול רבינו שלמה קורח זצוקללה"ה
רבה של בני ברק וזקן רבני תימן

קובץ שפתי מלך גליון א'
(יו"ל תשרי ה'תשע"ו)
אסופת פנינים ומאמרים בענייני עמלה של תורה

קובץ שפתי מלך גליון ב'
(יו"ל תשרי ה'תשע"ו)
אסופת פנינים ומאמרים בענייני מידות ודרך ארץ

קובץ שפתי מלך גליון ג'
(יו"ל תשרי ה'תשע"ח)
אסופה מיוחדת בענייני דרכי הלימוד ועוד

קובץ שפתי מלך גליון ד'
(יו"ל תשרי ה'תשע"ט)
מאסף תורני במשנת מרן רבינו זצוקללה"ה בעניינים שונים ומגוונים

« הכמות מצומצמת והזריז נשכר! »

מכון שפתי מלך

ניתן להשיג במשרדי המכון:

בטל: 03-30-88-88-5 | ת.ד. 99 בני ברק
דוא"ל: sm088302222@gmail.com | או אצל

בס"ד

הקו העולמי ליהדות תימן

בראשות מרנן ורבנן גדולי ומאורי יהדות תימן שליט"א

- שיעורי תורה מוסר והלכה מאת גדולי רבני תימן זצ"ל ושליט"א
- עדכונים על הנעשה והנשמע ביהדות תימן
- שידורים חיים בזמן אמת
- קריאת הפרשה, קטעי שירה ותפילה ועוד מאת גדולי הרבנים והחזנים
- כנסים מרכזיים והספדים מיוחדים

ימי הפורים בקו העולמי ליהדות תימן - שלוחה מיוחדת להאזנה לקריאת המגילה מאת גדולי הרבנים והחזנים שליט"א ושיעורים בעניינא דיומא

חייגו כעת: 03-30-8888-5

שמעו ותחי נפשכם

היכונו! בקרוב!
בית ההוראה העולמי ליהדות תימן
כל רבני הקהילות שליט"א
תחת קורת גג אחת פרטים יבואו...

חדש לנשים!!! שיעור יומי מרתק...

1-800-30-27-77

מכון שפתי מלך
אור תורת שלום
ישיבת הרש"ש הקדוש

ת.ד. 99 בני ברק | דוא"ל: sm088302222@gmail.com

זכר ל- מחצית השקל

ניתן לתרום לכל פעילויות המכון להפצת תורת חכמי תימן

נדרים
בעמדות נדרים פלוס (חיפוש 'שפתי מלך')

זכור! כי בתרומתך הינך שותף להפצת תורה וזיכוי הרבים ברחבי הארץ והעולם...

ולע.indd 8 11/03/2019 16:12:44